26-28 ביולי 1971

ויהי במחצית

כהונת הכנסת

ברוך השם, המושב השני של הכנסת נסתיים, וחת־חילה פגרה. המאמץ בשבועות האחרונים היה מעייף למדי.

במושב זה היתה לנו צרה אחת (הכלנתריזם של שלום כהן, שהיה צריך למסור השבוע את מקומו לאמ־נון זכרוני). אולם מעז יצא מתוק. ההחלטה שהיתה בפעולת סיעתנו במושב הראשון, ובחלק הראשון של המושב השני, נגמרה עם סילוק הגורם לכך. בחודשים האחרונים חזרה הסיעה לתנופת הפעולה שציינה אותה בשיאה בכנסת הקודמת — והדבר מורגש בבית היטב.

„הפעם נחלתם כמה נצחונות חשובים," אמר לנו ביום האחרון אחד מחשובי הח"כים של המערך. ואכן — במושב זה זכינו להצלחות, שלא ידענו כמותן בחמש השנים הקודמות.

בין השאר:

● נחלנו ניצחון מוחלט במאבק־היחיד שלנו נגד טלוויזיה מיסחרית. הכנסת החליטה פה אחד להביא את הצעתנו בעניין זה לדיון מלא, כתוצאה מכך שינ־תה הממשלה את החלטתה (למסחר את הטלוויזיה). פתחנו וסיימנו את הוויכוח הכללי.

● הצעתנו לביטול החוק האוסר הפלות מלא־כותיות לא נפלה. בעיקבות לחץ של רבים מחברי הבית על הממשלה, נדחתה ההצבעה — ובינתיים יש סיכוי שעיקר תביעתנו תתמלא.

● במיבצע גדול, שסיעתנו יזמה אותו ועמדה בראשו בכל השלבים, הבסנו ברגע האחרון את המזימה להכניס לתקנון הכנסת שינוי שעמד לסתום את פינו (ראה לחלן).

● נכשלנו אמנם בהצעתנו לבטל את החוק האוסר יחסים בין חומו־סכסואליים בגירים, אך גיבשנו סביבה קואליציה רחבה של חברי־כנסת בעלי־רמה מכל הסי־עות.

תופעה זו חזרה ונשנתה במשך המושב. במיקרים רבים נשבר הנוהג של הצבעה אוטומטית פה־אחד נגד הצעותינו, וח"כים מסיעות שונות הצביעו עימנו, לפעמים בניגוד להוראות מפלגותיהם.

איש אינו מכחיש שהיינו שוב לגורם המתסיס העי־קרי בכנסת — לא רק בשטח המדיני, אלא גם במא־בקים למען זכויות האזרחים, כשרבות מן ההצעות, שנולדו בתוך סיעתנו, הפכו לנחלת רבים מחברי הכנסת, חברי כל המפלגות.

נצחונו של

הפיליבוסטר

הפיליבוסטר הגדול, שפתחנו בו בשבוע שעבר, נחל השבוע ניצחון חסר־תקדים.

כפי שכבר סיפרתי, עוררנו את סיעות־האופוזיציה האחרות למאבק נגד הצעות הרוב ל„תיקון" תקנון הכנסת, שנועד לשלול מאיתנו כמה זכויות־יסוד, ובעיקר את הזכות לנמק את הימנעותנו מהצבעה על הצעות־לסדר־היום. (אחרי „התיקון" שנתקבל לכבודי למחרת בחירתי לכנסת הקודמת, לחלק את ההצעות לפי „מיכסה" סיעתית, היה זה הצעד הגדול השני לשלול מאיתנו את זכות־הדי־בור על נושאים אקטואליים.)

ביום החמישי שעבר נחלנו ניצחון ראשון. תחת לג־מור את כל העניין תוך שעתיים־שלוש, כפי שקיוו אנשי הקואליציה, נסתיימה רק רבע העבודה אחרי ארבע שעות רצופות. נאמתי שבע פעמים, והתכוננתי לנאום עוד עש־רים נאומים נוספים.

הקואליציה ויתרה, דחתה את הדיון לשבוע הזה, אח־רי שאחת מהסתייגויותי זכתה בתיקו של 13 נגד 13. הקוא־ליציה חששה שחבריה יברחו.

■ ■ ■

ביום השני, בתשע בערב, התכוננה הקואליציה לפתוח בדיון מחדש. אולם היינו מוכנים וגייסנו כוחות למען דחייה. איימנו למשוך את כל הדיונים על הצעות־החוק שנכללו בסדר־היום, והכנתי תוכנית־מיבצע שאיפשרה לנו למשוך דיונים אלה (שנקבעה להם שעה אחת) במשך שבע שעות ויותר. גח"ל וסיעות אחרות פעלו גם הן.

תוך הידברות עם יו"ר הכנסת, שראה את צידקת עמ־דתנו, נדחה הדיון — אבל רק למחרת היום.

■ ■ ■

וכך הגיע היום הסופי — שום דחייה נוספת לא היתה אפשרית. היה מנוי וגמור עם יו"ר ועדת הכנסת, ישראל ישעיהו, להביא לאישור השינויים — כי הוא פורש מתפקיד זה בגלל בחירתו למזכיר מפלגת העבודה, ורצה שהעניין ייגמר בעודו בתפקיד זה.

אבל יכולנו לנצל את מלוא זכויותינו לנמק את הס־תייגויותינו — והדבר יכול היה להימשך למעלה מתריסר שעות. הדבר היה מביא לדחיית הצעות־חוק רבות שהממ־שלה היתה מעוניינת להעבירן לפני צאת הכנסת לפגרה.

הקואליציה הבינה כי הכל תלוי בסיעה שלנו, שעמדה בראש המאבק. וכך, שעה קצרה לפני תחילת הדיון, הוצעה לנו לפתע פשרה — סיעתנו תוותר על המשך הפיליבוסטר, והקואליציה תקבל את הסתייגותנו, ותמחוק את הסעיף שנועד לסתום את פינו.

הסכמנו, ובעיקבותינו הסכימו כל שאר הסיעות. הדיון נמשך שלוש שעות, במקום תריסר. נשאתי רק נאום אחד של 45 דקות, במקום עשרים נאומים נפרדים.

הקואליציה מצידה עמדה בדיבורה, והסתייגותנו נת־קבלה פה אחד.

ספר ישעיהו

ושאר נביאים

אין כל אפשרות למסור כאן את כל הנאומים של סיעתנו במשך שבוע אחרון זה. הם היו ממלאים את הגליון כולו.

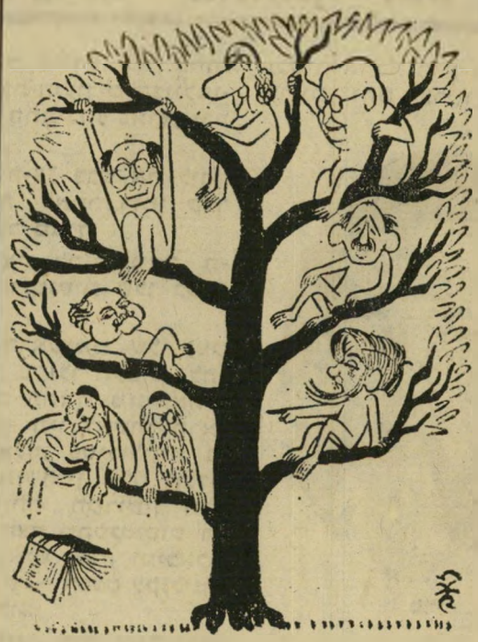

קאריקטורה של זאב ב„מעריב" לרגל חילופי־דברים בכנסת לפני שבועיים, כאשר האשמתי את החינוך הדתי בכך שאינו מלמד את תורת דארווין בקשר עם מוצאו של האדם מן הקופים.

אתן כמה חילופי־דברים, הלקוחים מן הנאומים, קריאות־הביניים, השאלות הנוספות, ושאר הוויכוחים:

● בוויכוח עם ח"כ ישראל ישעיהו על תיקון תקנון הכנסת:

אורי אבנרי: אני מבין את החיפזון של חבר־הכנסת ישעיהו, שקיבל על עצמו את תפקיד מזכיר מפ־לגתו, ולכן הוא רוצה להביא לחוף־מיבטחים את התיקון הזה, שכבר נכנס לפולקלור בתור „ספר ישעיהו ג'".

אליעזר שוסטק: תגיד את הדבר לפחות בשם אומרו.

אורי אבנרי: מי אמר זאת? אתה?

אליעזר שוסטק: כן.

אורי אבנרי: אם כן, אני אומר את הדבר הזה בשם אומרו, חבר־הכנסת שוסטק. אגב, לפי ביקורת־המיקרא של יוליוס ולהואזן, זה לא ספר „ישעיהו ג'", כי אם ספר „ישעיהו ו'", כי לפיו היו חמישה נביאים בשם „ישעיהו".

■ ■ ■

● על שתי הסיעות הערביות, ה־קשורות במפלגת־העבודה:

אורי אבנרי: זוהי אחת התופעות המוזרות בבית: עולה על הדוכן חבר־כנסת מטעם המערך, ואומר: „בשם סיעות אלו ואלו אנו מציעים את הסיכום הבא." שתי הסיעות האלה מופיעות תמיד ברשימה, אך אינן נוכחות בכלל בבית. נוכחותן של שתי הסיעות האלה בבית היא חזיון נדיר. אנו שמחים לראות את חברי הסיעות הללו, אבל זהו תענוג שניתן לנו לעתים רחוקות.

יהונתן יפרח: הם מסכימים להצעות שלנו.

אורי אבנרי: חבר־הכנסת יפרח, אתה יודע שהם מסכימים. אבל הטלפטיה הזאת הקיימת בינך ובינם היא תמוהה בעיני.

זלמן שובל: הם נתנו לו יפוי־כוח לכל הקדנציה.

שושנה ארבלי־אלמוזלינו: יש כלי־תקשורת.

אורי אבנרי: זוהי טלפטיה שמעבר לכל כלי־התקשורת.

■ ■ ■

● אחרי שמשה דיין השיב על שאילתה שלי בדבר שינוי „מאזן הכו־חות" במרחב:

אורי אבנרי: אולי אפשר לקבל מפי השר הגדרה של המושג „מאזן הכוחות"?

משה דיין: לא! (אחרי הפסקה של רגע:) התשובה היא שלילית.

■ ■ ■

● אחרי שגולדה מאיר אישרה, בתשובה לשאילתה שלי, שנפגשה עם ראש הסי־איי־אי:

אורי אבנרי: כבוד ראש־הממשלה, האם זה מקו־בל שראשי־ממשלות נפגשים עם ראשי שירותי־ריגול זרים?

גולדה מאיר: לא עשיתי מחקר בעניין זה, אבל אני בטוחה שכבר קרו מיקרים כאלה בעבר.

■ ■ ■

● בעת הוויכוח על הארכת תקו־פת הרבנות הראשית, בגלל חוסר חוק־בחירות לרבנות:

אורי אבנרי: אני מקווה לקבל מחר בבוקר בקבוק ויסקי מחברי־הכנסת יפרח, ואני מזמין את חברי־הכנסת הנוכחים להשתתף בשתייתו.

מעשה שהיה כך היה. בזמן שהובא חוק־ההארכה בפעם שעברה, לפני ארבעה חודשים, הצעתי לכל חברי־הוועדה להתערב איתי שלא תקום רבנות חדשה בתקופה זו. מכל חברי־הכנסת בוועדה, היחידי שהתפתה היה חבר־הכנסת יפרח. ומכיוון שהפסיד בהתערבותו, אני מזמין את חברי־הכנסת להשתתף בשתייה.

אני מזכיר זאת עכשיו, כי גם עכשיו אני מוכן, מעל דוכן רם זה, להזמין את כל חברי־הכנסת להתערבות נוספת, שלא תקום רבנות חדשה עד התאריך שנקבע היום.

שלמה זורנץ: עכשיו לא יהיה אף אחד שיתערב.

אורי אבנרי: כי אף אחד אינו מאמין לרגע ברצי־נות שבתאריך המוצע תקום רבנות חדשה.

(אגב, למחרת היום קיבלתי באמת את בקבוק הוויס־קי, והתחלקתי בו עם חברי־הכנסת והעיתונאים המע־טים, שנשארו במליאה עד לרגע נעילת המושב.)

■ ■ ■

● על הבית של מבקר־המדינה בעיר העתיקה (בשעת הוויכוח הכללי על דו"ח המבקר, אחרי ששום נואם אחר לא העז להעלות פרשה זו):

אורי אבנרי: אדוני היושב־ראש, אני רוצה להעלות נקודה אשר, למען האמת, אני מתקשה בהעלאתה, כי אינני יודע מהי הדרך הנאותה.

המבקר מבקר, אבל אין מי שיבקר את המבקר.

המבקר מכבד אותנו היום בנוכחותו, אבל אינו יכול להשתתף בוויכוח, ואינו יכול להשיב. לכן אני קצת מוג־בל בביקורת על המבקר, בדברים שנוגעים לו אישית.

אסתפק במשפט אחד ואומר: הביקורת שנמתחה בעי־תונות על פרשת הבית בעיר העתיקה טעונה בירור מוס־מך, לטובת מעמדו של המבקר. המבקר צריך ליהנות מאימון בלתי־מעורער מצד הציבור.

שלמה יעקב גרוס: יש היום הבהרה בעיתון הארץ.

אורי אבנרי: קראתי את זה. ודווקא מה שכתוב בהארץ משאיר בלבי ספיקות חמורים מאוד.

כל המבקרים עד עכשיו, כולל המבקר הנוכחי והמוסד עצמו, זכו לאימון רב מאוד בציבור. נדמה לי שאין מוסד במדינה, מלבד בית־המשפט העליון, שלציבור יש כלפיו אימון דומה. זהו נכס שיש לשמור עליו.